



Cementiri municipal

Vilafranca del Penedès

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carretera de Vilafranca a Guardiola (B-2127)

Coordenades:

Latitud: 41.35236
Longitud: 1.7004
UTM Est (X): 391285
UTM Nord (Y): 4578688

Classificació

Número de fitxa 08305 - 23
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Any 1839
Autoria de l'element: Joan Torras i Guardiola
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Pla Especial i Catàleg del Patrimoni 1988 (BCIL)
Número inventari Si:IPA 4944
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Vilafranca del Penedès (C. de la Cort, 14).
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dl., 25/06/2007 - 02:00

Descripció

Cementiri municipal format per un conjunt de construccions funeràries organitzades en cinc recintes a través d'una trama de passeigs ortogonals. El primer recinte és el del sud, on més tard s'hi construï la capella pública, a l'altre extrem, però alineada amb l'entrada primitiva. És de planta quadrada, amb un passeig perimetral i dos centrals que formen creu: un comunica l'entrada amb la capella i l'altre uneix el primer recinte amb el segon. En el perímetre, trobem les fileres de nínxols, d'entre els que destaca, a la filera de l'esquerra, la capella dels devots de la Mare de Déu del Roser i la capella de la confraria de Sant Antoni Abat i la sala mortuòria. Disposa de quatre parterres centrals amb sepultures i panteons. Per la banda nord, s'hi afegí el segon recinte, a l'any 1976. És de planta rectangular, amb un passeig perimetral i dos passeigs centrals, que formen creu i que comuniquen amb els altres recintes. També té fileres de nínxols al seu voltant d'entre els que destaquen, a la filera de la dreta, la capella - panteó de la família de D^a Maria Torres d'Almirall i la dels famílies Milà i Sallent. També disposa de parterres centrals.

El tercer recinte és de planta rectangular de les mateixes dimensions i estructura que el segon recinte.

Darrera aquest recintes, hi ha el cementiri neutre i el recinte modern, sense cap interès especial.

Tot el cementiri té una tanca perimetral de separació, que en la seva part est, on s'uneix amb la trama urbana de la ciutat, està formada per una paret a mitja alçada i una tanca de ferro que s'intercala amb pilars d'obra.

Des d'aquesta façana s'accedeix al cementiri a través de dues entrades.

Paral·lelament a la consolidació del cementiri amb els nínxols perimetrals que van delimitant el recinte, les famílies adinerades veieren en el desenllaç de la capella del cementiri la possibilitat de disposar d'un espai propi destinat al culte familiar de la mort, un rosari de capelles privades.

La necessitat de demostrar la diferència o buscar la diferència social o econòmica impulsarà la construcció dels panteons familiars, destinats a l'enterrament dels membres successius d'una família.

Destaquen tot un seguit de panteons, escultures i construccions funeràries que monumentalitzen el caràcter general del cementiri. Alguns d'aquests elements i que hem individualitzat en una fitxa són: la Capella panteó de la família Via Oliveras (301), el Panteó de Miquel Torres i família (302), la Capella panteó de la família Miret - Abad (304), el Panteó de la família de Josep Balaguer i Martí (305), el Panteó de Ramon Marimon i família (306), la Capella panteó d'Antoni Jané i família (307), el Panteó de la família Messalles (308), i el Panteó de la família Massanet (309).

Història

Una Real Cèdula del 3 d'abril de 1787 prohibia els enterraments intra murs. Això fa, tot i que en retard, el municipi es plantegi la construcció d'un cementiri allunyat de la trama urbana.

L'any 1808 es fa la benedicció del solar, on hi havia l'antic convent dels Caputxins.

En la documentació de l'ajuntament de Vilafranca es té constància d'uns terrenys apropiats per la construcció del nou cementiri (18 d'abril de 1816). El 3 de juliol es formalitza l'expedient per la realització del cementiri.

La cosa s'atura i es canvia l'emplaçament, a principis de gener de 1829 sembla que està a punt de començar la construcció, però el 6 de febrer des de Capitània General s'obliga a l'ajuntament a aturar les obres i buscar un nou emplaçament. El 23 d'abril de 1839 es va beneir el nou cementiri (L'actual, que s'ha ampliat amb diverses fases).

L'any 1837, el Govern cedeix el solar a l'Ajuntament per a la construcció del cementiri, que s'inaugurarà l'any 1839. Pau Milà i Fontanals encarrega, a l'any 1864, el projecte de la Capella pública a Joan Torras i Guardiola, que no s'acaba fins l'any 1878

Bibliografia

MAS i PERERA, Pere (1932). Vilafranca del Penedès. Editorial Barcino.

PLANAS, Mossèn Josep (Pvre.) (1948). Antics convents, esglésies i capelles de Vilafranca. Artes gráficas. Vilafranca del Penedès.

ROSSELLÓ i RAVENTÓS, Joan (1982). Vilafranca del Penedès, dins l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.

ROSSELLÓ i RAVENTÓS, Joan (1986). L'Alt Penedès, dins l'Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya, vol. 2. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, pp. 208-248.

ROSSELLÓ i RAVENTÓS, Joan i altres (1986). Pla especial i catàleg del patrimoni històric, artístic i ambiental de Vilafranca del Penedès. Inèdit.

ROSSELLÓ, Joan et alii (1992). Vilafranca del Penedès a través de la seva arquitectura. La ciutat que ens ha arribat. Ajuntament de Vilafranca i Caixa Penedès.

VALLS PEDROL, Jordi. Coord. (2004). El cementiri de Vilafranca del Penedès. Edició de l'autor. Vilafranca del Penedès.

